

Posudek na doktorskou práci:

Tereza Hyánková, Změny a kontinuita osobních identit kábylských imigrantů v České republice, Praha, FF UK 2008, 230 rkp. Stran.

Tereza Hyánková se otázkami Kabyľů zabývá již od svých studijních let oboru etnologie na FF v Praze. Protože od počátku studia k tomu přistupovala s velkým zaujetím, dá se předpokládat, že předložená doktorská práce bude vyzrálým završením studia této skupiny.

Už obsah práce, vložený do prvních stránek napovídá, že tomu tak je. Migrace Kabyľů do ČR je zkoumána se znalostí situace v zemi původu, kde autorka prováděla terénní výzkum a s poznatky o Kabyľech jako emigrantech ve Francii. Tento kontext autorce umožnily především studijní pobyty ve Francii. Jazyková vybavenost je pro autorku samozřejmá. Dlouhodobý kontakt s Kabyľy žijícími v Praze umožnil poznat některé intimní stránky jejich života.

Vstupní kapitoly napovídají, že Tereza Hyánková je dobře orientována i v teoreticko-metodologické rovině. K pozici antropologa jako výzkumného subjektu se vrací v úvodní, metodologické části práce. Kombinuje zde znalost literatury se svými výzkumnými zkušenostmi. Pro oponenta, a nemohu to nepřiznat, je sympatická příklonnost k Malinowskému a jeho následovníků.

Práce se v podstatě rozpadá, i když to není explicitně nikde řečeno, do dvou tematických částí. První pojednává o emigraci Kabyľů do Francie, druhá pokrývá stanovené téma, jímž je emigrace tohoto etnika do ČR.

První část práce se tedy věnuje migraci Kabyľů do Francie a problémy s ní spojenými (kap. II. Historický kontext kábulské migrace). To je skutečně velké téma, protože vztahy Alžírska s Francií jako koloniální metropoli byly a jsou prvořadé a migrace byla v jistých momentech potřebná pro obě země. Má kořeny už v 19. stol. Francie potřebovala levnou pracovní sílu, Alžířané pracovní možnosti. Autorka rozebírá spíš než-li ekonomické aspekty migrace aspekty kulturní a sociálně psychologické. Čerpá z literatury, která je k tématu bohatá a odborně vytříbená. Používán je zejména Sayad a Khellil, ale i autoři další. Kapitola svědčí o tom, že se doktorandka uvedla do problematiky velmi fundovaně a své znalosti získané studiem literatury dokáže věcně a přehledně prezentovat.

Vzhledem k tématu práce je stěžejní část práce začínající III. kapitolou „Imigrace do ČR“ a končící VIII. kapitolou „Identita“. Téměř polovinu této části tvoří kapitola IV. Příběhy, v níž autorka nechala hovořit o osudech emigrace tři kábulské respondenty, jejich výpovědi usměrňovala svými otázkami. Prezentuje tedy materiál řízených rozhovorů. Ten tvoří základ pro řešení dílčích problémů, které obsahují další kapitoly a to důvody migrace, každodenní život emigrantů, jejich sociální sítě v místě nového pobytu. Spíš než-li o skupině se ale hovoří o jednotlivcích. Jak jinak, jde o emigrantskou skupinu velmi nepočetnou a teprve se konstituující. Nemají u nás sídelní

tradici, přišli nedávno, před 8-10-15 lety, jde jen o svobodné muže s nízkou kvalifikací, vykonávající drobné práce ve službách, nejčastěji jako prodavači v pizzeriích. Autorka, jak hovoří v tezích, přišla do kontaktu se stovkou Kabyľů. Škoda, že to nevyužila pro některá statistická šetření, např. právě pro výpověď o jejich zaměstnání.

Vybraná problémová témata jsou velmi podstatná a tvrzení jsou doložena výpověďmi respondentů nebo podpořena literaturou. Redukce každodenního života na pracovní aktivity, bydlení a získávání povolení k pobytu stejně jako redukce sociálních kontaktů Kabyľů na převážně ženskou část české (pražské?) populace jsou oprávněné, vzhledem na specifika této imigrantské skupiny.

Analýzu některých vybraných kabyľských kulturních prvků vsouvá Hyánková na konec kapitol pod názvem "Teoretické rámcování". Ty svědčí o její znalosti kabyľských kulturních reálií a snaze zarámovat je do obecnějšího kontextu, případně ukázat tradiční kulturu a její adaptaci, transformaci nebo zánik v novém prostředí. Zvláště pozoruhodný je výklad o identitě Kabyľů, srovnání situace v Čechách a ve Francii

Drobné překlepy neovlivňují kvalitu práce, někde jsou určité nejasnosti: v textu na s. 72 se píše, že Rabah přijel do Prahy v roce 1998, on sám však uvádí jako datum svého příjezdu rok 1999 (s.82). Bylo také vhodné uvést v úvodní charakteristice datum jeho narození, v uvedeném rozhovoru možná i informace, jak získal pizzerii, z nepravděpodobného námezdního zaměstnání? Je vlastník nebo nájemce? Tyto informace jsou poměrně důležité, protože Rabah je prezentován jako příklad úspěšného emigranta, který díky své pracovitosti, ta je nezpochybnitelná, se vypracoval sám na skvělou pozici.

V práci bych postrádal alespoň stručnou souhrnnou informaci o kabyľské komunitě v ČR. Na s. 129, po biografiích tří uvedených respondentů se slibuje, že následující analýza se bude vztahovat na celou skupinu kabyľských imigrantů v ČR, ale o z textu spíše vyplývá, že se opírá o několik jednotlivců v Praze a informace o Kabyľech jako celku postrádáme.

Kromě této výtky jinou nenalézám. Po formální stránce závad není, snad mohl být přiložen soupis respondentů, alespoň těch, s nimiž byly vedeny soustavnější hovory.

Tereza Hynková v doktorské práci prokázala, že si umí zvolit závažné odborné téma, pro jeho řešení vybrat adekvátní metodologii a problém systematicky zpracovávat. Je třeba ocenit její snahu sledovat široký okruh odborné literatury a umění sladit znalost této literatury s empirickými fakty získanými vlastním terénním výzkumem. Studie je výrazným obohacením poznatků o imigračních skupinách v ČR.

Práci jednoznačně doporučuji k obhájení a po drobné úpravě a doplnění očekávám i její knižní podobu.

V Praze 19. ledna 2009